

Pięć lat działalności Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego

Abstrakt:

Celem artykułu jest zaprezentowanie aktywności Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży powołanego do życia 1 grudnia 2017 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Przedstawiono kolejno: okoliczności powstania i misję Centrum, jego działalność w różnych obszarach upowszechniania wiedzy o literaturze dla dzieci i młodzieży, zainteresowania badawcze i wyniki publikacyjne jego członków, a także realizowaną współpracę oraz wystąpienia konferencyjne. Podstawą opracowania była autorska baza danych zawierająca opisy wszystkich publikacji oraz większości wystąpień konferencyjnych i projektów realizowanych przez członków Centrum w latach 2018–2022. Źródłem danych bibliograficznych była *Bibliografia publikacji pracowników i doktorantów Uniwersytetu Wrocławskiego*, strona internetowa Centrum oraz sprawozdania jego członków. Materiał opracowany został z użyciem metod bibliometrycznych.

Słowa kluczowe:

bibliometria, ośrodki badania literatury dla dzieci i młodzieży, publikacje o literaturze i książce dla dzieci i młodzieży, współczesne badania literatury i książki dla dzieci i młodzieży, Uniwersytet Wrocławski

Five Years of the Centre for Research on Children's and Young Adult Literature at the Faculty of Letters of the University of Wrocław

Abstract:

The article aims to present the research activities of the Centre for Research on Children's and Young Adult Literature, established on 1 December 2017, at the

* Agnieszka Wandel – dr hab., profesor w Instytucie Nauk o Informacji i Mediach Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Interesuje się rynkiem książki dla dzieci i młodzieży oraz upowszechnianiem wiedzy za pomocą książki i innych form publikacji dziecięco-młodzieżowych. Kontakt: agnieszka.wandel@uwr.edu.pl.

Faculty of Letters of the University of Wrocław. The article introduces the circumstances of the establishment and the mission of the Centre, its activities in various areas of disseminating knowledge about children's and youth literature, selected research interests and publication results of its members, as well as the ongoing cooperation and conference presentations. The basis for the study was a proprietary database containing descriptions of all publications and most conference speeches and projects implemented by the members of the Centre between 2018 and 2022. The source of bibliographic data was *Bibliografia publikacji pracowników i doktorantów Uniwersytetu Wrocławskiego* [The Bibliography of Publications of Employees and Doctoral Students of the University of Wrocław], the Centre's website, and reports of its members. The material was analysed using bibliometric methods.

Key words:

bibliometry, centres for researching children's and young adult literature, publications on literature and books for children and young people, contemporary research on literature and books for children and young people, University of Wrocław

Wprowadzenie

Tradycja badań literatury dla dzieci i młodzieży na Uniwersytecie Wrocławskim (dalej: UWr). została zapoczątkowana w latach 60. XX wieku przez Jerzego Cieślíkowskiego. Ten znawca twórczości dla najmłodszych czytelników, a także autorytet w dziedzinie folkloru i dziecięcej podkultury, zainicjował powstanie Pracowni Literatury Dziecięcej w macierzystym Instytucie Filologii Polskiej, a ostatnie lata swojej aktywności zawodowej poświęcił organizacji badań nad kulturą środowiskową dzieci i nastolatków, dążąc przy tym do stworzenia rozbudowanego zespołu badawczego (Waksmund, 1979, s. 120–121). Rozpoczęte przez Cieślíkowskiego dzieło jest kontynuowane do dzisiaj przez rzeszę wrocławskich polonistów, by wspomnieć Ryszarda Waksmanda (redaktora serii „Baśni Krąg” i założyciela pierwszego w Polsce międzynarodowego czasopisma naukowego poświęconego badaniom nad twórczością adresowaną do najmłodszych *Filoteknos. Literatura Dziecięca – Mediacja Kulturowa – Antropologia Dzieciństwa*), Dorotę Michułkę (obecną redaktorkę naczelną *Filoteknos*a, kierowniczkę naukową, pomysłodawczynię i organizatorkę cyklu międzynarodowych konferencji naukowych: „Reading – Experiences – Emotions. Books for Children and Young Adults – Theory and Practice of Reception”, założycielkę i kierowniczkę realizowanych w Instytucie Filologii Polskiej studiów podyplomowych „Literatura dla dzieci i młodzieży: kultura – edukacja – nowe media”), a także m.in. Kamilę Kowalczyk, Sabinę Świtałą i Dorotę Ucherek.

Badania literatury dziecięcej rozwijały się również w innych instytucjach i katedrach Wydziału Filologicznego UWr. Do upowszechniania wiedzy o obcej literaturze dla młodych czytelników przyczyniła się romanistka Anna Nikliborc, autorka monografii *Od baśni do prawdy. Szkice z dziejów literatury zachodniej dla dzieci i młodzieży* (1981). Od lat 80. ubiegłego wieku rozwijane są też badania nad rynkiem książki dla dzieci i młodzieży, rodzajami książek i czasopism dziecięco-młodzieżowych, funkcjonowaniem bibliotek dziecięco-młodzieżowych oraz przekładami literatury dla dzieci i młodzieży zapoczątkowane przez Bogumiłę Staniów we wrocławskim Instytucie Nauk o Informacji i Mediach (do 2022 roku Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa; więcej zob. m.in. Frycie, 2007; Heska-Kwaśniewicz, 2009, s. 123–124; Sadjikowska, 2017, s. 372–374).

Istotny wkład w badania nad szeroko pojętymi zagadnieniami „literatury osobnej” (termin Cieślíkowskiego) wniósł ponadto Instytut Filologii Angielskiej, w którym w 2003 roku powstała Pracownia Literatury oraz Kultury Dziecięcej i Młodzieżowej, kierowana najpierw przez Marka Oziewicza, znawcę anglo-amerykańskiej literatury spekulatywnej dla młodych odbiorców (aktualnie profesora Uniwersytetu Minnesoty w Stanach Zjednoczonych), następnie Justynę Deszcz-Tryhubczak (badaczkę anglo-amerykańskiej kultury dla dzieci i młodzieży w perspektywie posthumanistycznej), a obecnie Mateusza Świetlickiego (badacza literatury dziecięcej i młodzieżowej Kanady, Stanów Zjednoczonych i Ukrainy). Pracownia stała się platformą dla rozwoju innowacyjnych badań łączących studia nad kulturą dziecięcą i dzieciństwem. Dała też impuls do szerszego współdziałania między środowiskiem akademickim a społeczeństwem poprzez różnorodne inicjatywy popularyzatorskie, m.in. konkursy literackie, warsztaty twórczego pisania, wykłady dla uczniów (zob. więcej *Aneks 1*, poz. 6).

Te mniej lub bardziej sformalizowane działania doprowadziły w efekcie do tego, że literatura oraz książka dla dzieci i młodzieży stała się przedmiotem zainteresowania coraz większej liczby badaczy Wydziału Filologicznego UWr i coraz śmielej przedostawała się również do dydaktyki akademickiej. Poza tym reprezentanci poszczególnych jednostek Wydziału systematycznie nawiązywali kontakty przy okazji uczestnictwa lub współorganizacji rozmaitych wydarzeń kulturalnych i naukowych (konferencji, wykładów otwartych, warsztatów itp.)¹,

---

¹ Jedną z takich inicjatyw była konferencja „Literary Margins and Digital Media” (15–17 kwietnia 2015), koordynowana przez Irenę Barbarę Kałą (późniejszą koordynatorkę CBLDM) i zorganizowana w ramach współpracy Wydziału Filologicznego oraz Academia Europaea Knowledge Hub Wrocław. Udało się wtedy zaprosić do Wrocławia ówczesną radę wykonawczą International Research Society for Children’s Literature (Andrzej Mei-Ying,

w efekcie czego oddolnie tworzyła się siatka powiązań i współpracy. Inicjatywy te doprowadziły w końcu do założenia, a następnie oficjalnego powołania przez Radę Wydziału Filologicznego UW r z dniem 1 grudnia 2017 roku Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży (dalej: CBLDM albo Centrum) zrzeszającego badaczy literatury dla dzieci i młodzieży całego Wydziału Filologicznego UW r.

Cel artykułu, źródła, metoda

Pod koniec 2022 roku CBLDM obchodziło jubileusz pięciolecia powstania. To wydarzenie stało się pretekstem do dokonania pierwszych podsumowań, a także zaprezentowania tego nowego, a już bardzo prężnie działającego ośrodka badań nad literaturą i książką dziecięcą szerszej opinii publicznej. Celem artykułu jest przedstawienie kolejno: okoliczności powstania Centrum, jego działalności w różnych obszarach upowszechniania wiedzy o literaturze dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzonych badań i wyników publikacyjnych jego członków², a także nawiązywanej współpracy oraz wystąpień konferencyjnych. Wszystko to składa się na złożony i zróżnicowany obraz wrocławskiego ośrodka, który w kontekście dotychczasowej tradycji badań (zob. m.in. Frycie, 2007; Heska-Kwaśniewicz, 2009, s. 123–124; Sadzikowska, 2017, s. 372–374) wyróżnia się wysokim umiędzynarodowieniem oraz otwarciem na różnorodne obszary prowadzonych na świecie badań literatury dla dzieci i młodzieży.

Podstawą niniejszego opracowania była autorska baza danych, w której rejestrowałam opisy wszystkich publikacji oraz większości wystąpień konferencyjnych i projektów realizowanych przez członków Centrum w latach 2018–2022³. Źródłem danych była przede wszystkim *Bibliografia publikacji pracowników i doktorantów Uniwersytetu Wrocławskiego* prowadzona przez Bibliotekę Uniwersytecką (zob. *Aneks 1*, poz. 1). Pozostałych informacji dostarczyła strona internetowa CBLDM (zob. *Aneks 1*, poz. 5) oraz sprawozdania jego członków, za które z tego miejsca wszystkim serdecznie dziękuję. Materiał został opracowany

---

Mavis Reimer, Astrid Surmatz, Jean Webb i Lies Wesseling) i innych cenionych badaczy zagranicznych (m.in. Emilię Ohar, Boel Westin, Junko Yokotę). W organizację konferencji były zaangażowane również członkinie i współzałożycielki Centrum: Justyna Deszcz-Tryhubczak, Dorota Michałka i Bogumiła Staniów.

² Zespół CBLDM tworzy 17 członkiń i dwóch członków. W artykule używam formy „członkowie”, „badacze” itd. w funkcji generycznej zgodnie ze Stanowiskiem Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN w sprawie żeńskich form nazw zawodów i tytułów przyjętym na posiedzeniu plenarnym Rady 25 listopada 2019 roku oraz ekonomiką tekstu naukowego

³ Pomimo powstania CBLDM 1 grudnia 2017 w analizie bibliometrycznej pod uwagę wzięto pełne lata kalendarzowe, tj. okres od 2018 do 2022 roku.

z użyciem metod bibliometrycznych, które pozwalają na ocenę stanu i rozwoju piśmiennictwa w danej dziedzinie oraz określenie stopnia współpracy poszczególnych uczestników procesu komunikacyjnego (Skalska-Zlat, 2017, s. 258). Większość danych liczbowych jest zaprezentowana w postaci infografik.

Powstanie, misja, aktywność CBLDM

Z relacji założycielek, a dzisiaj członkiń Rady Programowej CBLDM – Katarzyny Biernackiej-Licznar, Justyny Deszcz-Tryhubczak, Elżbiety Jamróz-Stolarskiej, Ireny Barbary Kalli i Natalii Paprockiej – pomysł utworzenia Centrum skryształizował się podczas międzynarodowej konferencji „The Child and the Book” pod hasłem „Children’s Literature and Play” zorganizowanej we Wrocławiu w dniach 19–21 maja. Wymienione osoby zaangażowane były w prace komitetu organizacyjnego konferencji (oprócz nich w składzie komitetu znalazły się również dwie kolejne członkinie Rady Naukowej i Programowej CBLDM – Dorota Michułka, przewodnicząca komitetu, i Bogumiła Staniów). Wkład w organizację Centrum wnieśli również Mateusz Świetlicki i Agata Zarzycka. Proces konstituowania się Centrum koordynowała od początku Irena Barbara Kalla, badaczka holenderskiej i flamandzkiej literatury dla dzieci i młodzieży.

Wizją wspomnianych powyżej osób było stworzenie platformy współpracy i wymiany myśli dla wszystkich badaczy literatury dziecięcej i młodzieżowej rozproszonych dotychczas w różnych jednostkach Wydziału Filologicznego. Oprócz tego nowo powstałe Centrum postawiło sobie takie cele, jak organizacja konferencji, seminariów i warsztatów, udział w międzynarodowych projektach, rozwijanie współpracy z podobnymi jednostkami badawczymi oraz instytucjami kultury w Polsce i za granicą, a także upowszechnianie wiedzy o literaturze dziecięcej. Zadania te zostały ujęte w Regulaminie Centrum przyjętym przez Radę Wydziału Filologicznego UW.

Do największych osiągnięć popularyzatorskich CBLDM należy niewątpliwie organizacja wykładów online, które pozwalają większej liczbie osób w różnych miejscach świata wysłuchać wystąpień najwybitniejszych współczesnych badaczy literatury dla dzieci i młodzieży. Do końca 2022 roku odbyło się piętnaście takich wykładów w dwóch cyklach: (1) „Controversial Dimensions of Children’s Literature” (cykl zamknięty) oraz (2) „International Voices in Children’s Literature Studies” (cykl otwarty), a gośćmi Centrum byli (w kolejności występowania): Junko Yokota (aktualnie dyrektorka Center for Teaching through Children’s Books, Narodowy Uniwersytet Louisa, Wheeling, USA), Anna Czabanowska-Wróbel (Uniwersytet Jagielloński), Kimberley Reynolds (Uniwersytet w Newcastle,

Wielka Brytania), Marina Balina (Uniwersytet Wesleya w Illinois, USA), Bettina Kümmerling-Meibauer (Uniwersytet Eberharda Karola w Tybindze, Niemcy), Monika Woźniak (Uniwersytet Rzymski „La Sapienza”, Włochy), Ana Margarida Ramos (Uniwersytet w Aveiro, Portugalia), Marnie Campagnaro (Uniwersytet Padewski, Włochy), Anastasia Ulanowicz (Uniwersytet Florydzki, USA), Marek Oziewicz (Uniwersytet Minnesoty, USA), Macarena García-González (Katolicki Uniwersytet w Chile), Nicola Daly (Uniwersytet w Waikato, Hamilton, Nowa Zelandia), Małgorzata Drewniak (Uniwersytet w Lancaster, Wielka Brytania), Virginie Iché (Uniwersytet Paul Valéry, Montpellier, Francja), Anežka Kuzmičová (Uniwersytet Sztokholmski, Szwecja), Tetiana Kachak (Podkarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, Ukraina). Wykłady gromadzą liczną publiczność, te najpopularniejsze – nawet do 180 osób; wszystkie są ponadto sukcesywnie nagrywane i umieszczane na kanale CBLDM na YouTube (obecnie dostępnych jest już osiemnaście filmów, stan na 8 czerwca 2023; zob. *Aneks 1*, poz. 3)⁴.

Do dorobku Centrum zaliczyć również można organizację czterech seminariów wewnętrznych, podczas których zaprezentowano i omówiono różnicowane badania prowadzone przez członków oraz kandydatów na członków CBLDM (np. seminarium inauguracyjne działalności CBLDM pod hasłem „Badania literatury dla dzieci i młodzieży w Uniwersytecie Wrocławskim – współczesne perspektywy”, 10 kwietnia 2018) i jednej większej konferencji z udziałem gości zewnętrznych pt. „Badania literatury dla dzieci i młodzieży w Polsce – teoria i praktyka” (4–5 listopada 2021). W planach Centrum w 2020 roku była ponadto międzynarodowa konferencja „Kontrowersyjne wymiary literatury dla dzieci i młodzieży”, która ostatecznie nie odbyła się z powodu stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19, skutkującego zakazem organizowania spotkań i konferencji. Pomimo tych niesprzyjających okoliczności CBLDM nie zrezygnowało z publikacji obejmującej wybrane teksty, które miały zostać wygłoszone na konferencji, i w 2023 roku w wydawnictwie Brill ukaże się monografia zatytułowana *Navigating Children’s Literature Through Controversy: Global and Transcultural Perspectives* (pod redakcją trojga członków Centrum: Elżbiety Jamróz-Stolarskiej, Mateusza Świetlickiego i Agaty Zarzyckiej).

---

⁴ Organizacja wykładów jest zajęciem wieloetapowym, które obejmuje m.in. nawiązywanie i utrzymanie kontaktów z występującymi gośćmi, moderowanie wykładów, redagowanie zaproszeń i plakatów, obsługę techniczną spotkań i rejestrację wykładów, a także aktualizowaną na bieżąco informację o wykładach na stronie CBLDM i umieszczanie filmów na kanale YouTube. W zadania te zaangażowani są Justyna Deszcz-Tryhubczak, Bożena Hojka, Elżbieta Jamróz-Stolarska, Irena Barbara Kalla, Mateusz Świetlicki i Agnieszka Wandel.

Centrum prowadzi ponadto aktywne działania upowszechniające wiedzę o swoich badaniach za pomocą zróżnicowanych kanałów informacji. Należą do nich np. wykład „Literatura dla dzieci i młodzieży a dialog międzypokoleniowy”, który wygłosiła Justyna Deszcz-Tryhubczak podczas uroczystej immatrykulacji dla nowo przyjętych studentów Wydziału Filologicznego we wrześniu 2019 roku; wywiad „Co czytać z najmłodszymi?”, którego udzielił Mateusz Świetlicki dla radia TOK FM (zob. *Aneks 1*, poz. 2), a także relacja z badań nad publikacjami poświęconymi popularyzacji wiedzy o seksualności wśród dzieci i młodzieży prowadzonymi przez Natalię Paprocką i Agnieszkę Wandel *Kto się rumieni: rodzic czy dziecko? Rysujemy seks* opublikowana w Magazynie TVN24 przez redaktor Justynę Suchecką (zob. *Aneks 1*, poz. 9).

Zespół

W styczniu 2023 roku zespół CBLDM liczył dziewiętnaścioro członkiń i członków, reprezentujących dziesięć różnych jednostek Wydziału Filologicznego i cztery dyscypliny naukowe (więcej zob. tabele 1 i 2) oraz jedną współpracowniczkę z Biblioteki Austriackiej. Koordynatorką Centrum jest Irena Barbara Kalla z Katedry Filologii Niderlandzkiej działająca w porozumieniu z dziewięcioosobową Radą Programową. Aktywność CBLDM wspiera ponadto szesnastoosobowa międzynarodowa Rada Naukowa (zob. *Aneks 3*).

TABELA 1. Członkowie i współpracownicy Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży według jednostek Wydziału Filologicznego UW

Jednostka Wydziału Filologicznego	Liczba członków CBLDM
Instytut Nauk o Informacji i Mediach	4
Instytut Filologii Angielskiej	3
Instytut Filologii Słowiańskiej	3
Instytut Studiów Klasycznych, Śródziemnomorskich i Orientalnych	2
Kolegium Doktorskie Wydziału Filologicznego	2
Katedra Judaistyki	2
Instytut Filologii Germańskiej	1
Instytut Filologii Romańskiej	1
Katedra Filologii Niderlandzkiej	1
Biblioteka Austriacka	1

Opracowanie własne.

TABELA 2. Członkowie Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży według reprezentowanych dyscyplin naukowych

Jednostka Wydziału Filologicznego	Liczba członków CBLDM*
Literaturoznawstwo	11
Nauki o komunikacji społecznej i mediach	6
Językoznawstwo / Nauki o komunikacji społecznej i mediach	1
Literaturoznawstwo / Historia	1
* Brak deklarowanej dyscypliny w przypadku współpracownicy z Biblioteki Austriackiej	

Opracowanie własne.

Działalność publikacyjna i obszary badań

Członkowie CBLDM prowadzą intensywną działalność naukową, eksplorując różne obszary badań nad literaturą i książką dla dzieci i młodzieży oraz łącząc różne perspektywy badawcze. Wśród tych ostatnich obecne są zarówno te silnie zakorzenione w tradycji badań na Wydziale Filologicznym UW: historyczno-literackie, literacko-kulturowe, językoznawcze, recepcyjne, przekładoznawcze, księgoznawcze, medioznawcze, jak i nowsze: studia kulturowe i badania kultury popularnej, studia genderowe, badania partycypacyjne, badania prowadzone przez dzieci, studia nad pamięcią oraz ideologizacją literatury dla dzieci.

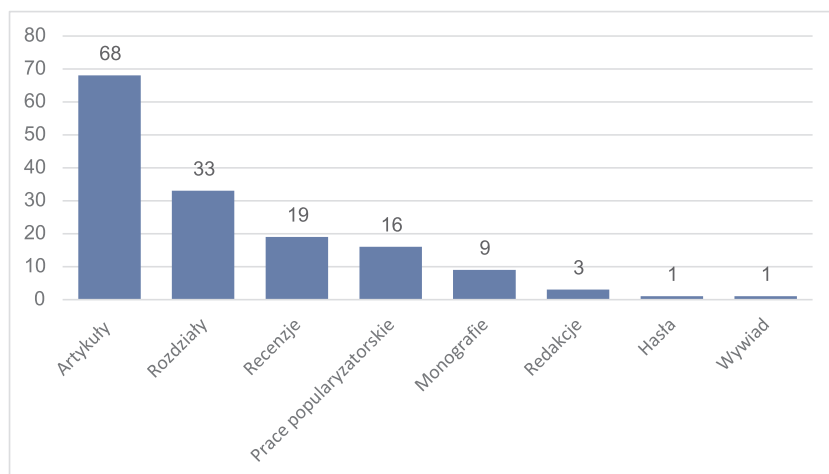
Typy publikacji

W latach 2018–2022 szesnaścioro ówczesnych członków Centrum opublikowało łącznie 150 prac naukowych i popularyzatorskich⁵. Reprezentują one wszystkie typy publikacji, niemniej – zgodnie z trendami we współczesnej nauce⁶ – największą część, czyli 45% wszystkich zarejestrowanych tekstów, stanowią artykuły problemowe publikowane na łamach polskich i zagranicznych czasopism – szczegółowy rozkład typów publikacji przedstawiono na wykresie 1.

⁵ W objętych analizą pełnych lat działalności CBLDM liczyło szesnaścioro członków, trzy osoby uwzględnione w podrozdziale *Zespół* dołączyły do niego pod koniec 2022 roku i nie zostały wzięte pod uwagę w niniejszej analizie (zob. *Aneks 2*).

⁶ Wyraża się to m.in. w zasadach ewaluacji jakości działalności naukowej określanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, w których premiowane za pomocą wysokiej punktacji są przede wszystkim artykuły publikowane na łamach prestiżowych czasopism naukowych (głównie zagranicznych).

WYKRES 1. Liczba prac opublikowanych przez członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży w latach 2018–2022 w podziale na typy publikacji
Opracowanie własne.

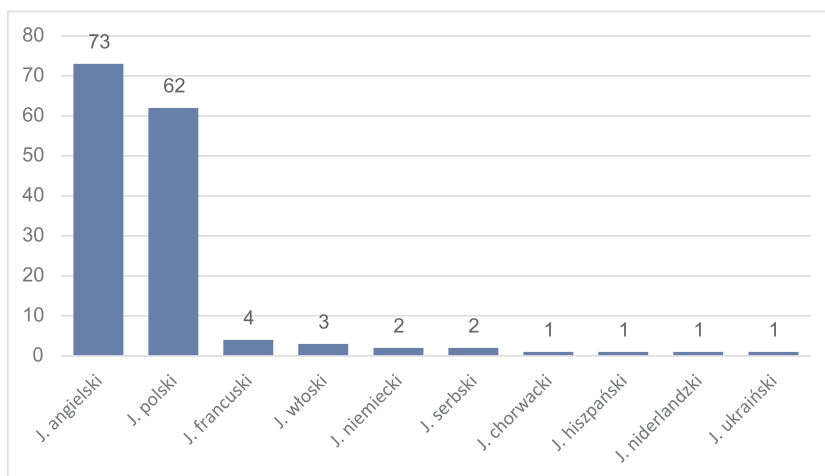
W dorobku publikacyjnym członków Centrum znalazło się również dziewięć monografii, będących wynikiem pogłębionych studiów i świadczących o ugruntowanej pozycji określonych zagadnień w badaniach nad literaturą i/lub książką dla dzieci i młodzieży. Większość z nich stanowią prace będące podstawą do nadania tytułu lub stopnia naukowego: profesora (*Książka popularnonaukowa dla dzieci i młodzieży w polskiej szkole w latach 1945–1989. Zalecenia i rzeczywistość: studia i szkice* Bogumiły Staniów, 2018), doktora habilitowanego (*Serce Pinokia. Włoska literatura dla dzieci i młodzieży w Polsce w latach 1945–1989* Katarzyny Biernackiej-Licznar, 2018; *Sto lat przykładów dla dzieci i młodzieży w Polsce. Francuska literatura dla młodych czytelników, jej polscy wydawcy i ich strategie (1918–2014)* Natalii Paprockiej, 2018; *Przemiany współczesnej książki popularnonaukowej dla dzieci i młodzieży na przykładzie francuskiej oferty wydawniczej* Agnieszki Wandel, 2019; *A Goth Reflection: Self-Fashioning and Popular Culture* Agaty Zarzyckiej, 2019) oraz doktora (*Zjawiska tajemne i fantastyka w prozie rosyjskiej XIX wieku* Sylwii Kamińskiej-Maciąg, 2019).

Języki publikacji

Podobnie jak w przypadku typów publikacji, zgodnie z trendami panującymi we współczesnej nauce, członkowie CBLDM dążą do jak największego umiędzynarodowienia swoich badań. Wyraża się to zarówno poprzez opracowanie

artykułów w językach obcych, jak i współpracę z badaczami z zagranicy oraz dobór miejsc publikacji w prestiżowych zagranicznych czasopismach i wydawnictwach.

Publikacje członków CBLDM ukazują się przede wszystkim w dwóch językach: polskim i angielskim, przy czym dominuje język angielski, w którym ukazało się 49% wszystkich zarejestrowanych tekstów. Przewaga języków obcych nad polskim jest jeszcze wyraźniejsza, kiedy porówna się odsetek wszystkich publikacji opracowanych w językach obcych (59%) i w języku polskim (41%).

WYKRES 2. Liczba prac opublikowanych przez członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży w latach 2018–2022 w podziale na języki publikacji
Opracowanie własne.

Miejsca publikacji – czasopisma

Wybór języka w bezpośredni sposób wiąże się z wyborem miejsca publikacji, w wielu przypadkach są to bowiem czasopisma zagraniczne, ewentualnie polskie o międzynarodowym zasięgu. Wśród najczęściej wybieranych są dwa wysoko punktowane periodyki zagraniczne *International Research in Children's Literature* oraz *History of Education & Children's Literature*, a także polskie *Filoteknos* i *Przekładaniec*, które z założenia wydają teksty w różnych językach. Sukcesem trojga członków CBLDM (Justyny Deszcz-Tryhubczak, Agnieszki Jagodzińskiej i Mateusza Świetlickiego) oraz członkini Rady Naukowej (Doroty Michułki) jest również publikacja czterech artykułów w prestiżowym *Children's Literature in Education* (140 p. według aktualnej listy czasopism MEiN).

TABELA 3. Liczba publikacji (artykułów problemowych, recenzji, wywiadów) opublikowanych przez członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży w latach 2018–2022 w podziale na czasopisma

Tytuł czasopisma	Liczba publikacji
<i>International Research in Children's Literature</i>	12
<i>Filoteknos</i>	8
<i>History of Education & Children's Literature</i>	6
<i>Przekładaniec</i>	5
<i>Children's Literature in Education</i>	4
<i>Slavica Wratislaviensia</i>	4
<i>Italica Wratislaviensia</i>	3
<i>Literatura Ludowa</i>	3
<i>Sztuka Edycji</i>	3
Inne	20
Łącznie	68

Opracowanie własne.

Miejsca publikacji – wydawcy

Podobnie rzecz ma się z wyborem wydawcy monografii, rozdziałów w tomach zbiorowych, haseł encyklopedycznych itp. Prace te publikowane są zarówno przez tradycyjne polskie wydawnictwa naukowe i akademickie, jak i prestiżowe oficyny zagraniczne: Routledge, Harrassowitz, Palgrave Macmillan (tabela 4). Pierwsze miejsce w rankingu przypadło natomiast wydawnictwu reprezentującemu rynek książki dla dzieci i młodzieży, a mianowicie Wydawnictwu Dwie Siostry za sprawą publikacji *Admirałowie wyobraźni. 100 lat polskiej ilustracji w książkach dla dzieci* (2020), w której ukazało się osiem tekstów popularyzatorskich pióra Elżbiety Jamróz-Stolarskiej (łącznie szesnaście w obu wersjach językowych tej monografii)

Tematyka publikacji

Tematyka publikacji związana jest ściśle z reprezentowanymi dyscyplinami (głównie literaturoznawstwo oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach, por. tabela 1) oraz instytutami Wydziału Filologicznego (w większości neofilologie, por. tabela 2). Liczbowo dominują prace oparte na badaniu tekstów pod kątem występowania w nich literackich reprezentacji i konstruktów rozmaitych zdarzeń i zjawisk, zwłaszcza tych uznawanych za kontrowersyjne czy trudne.

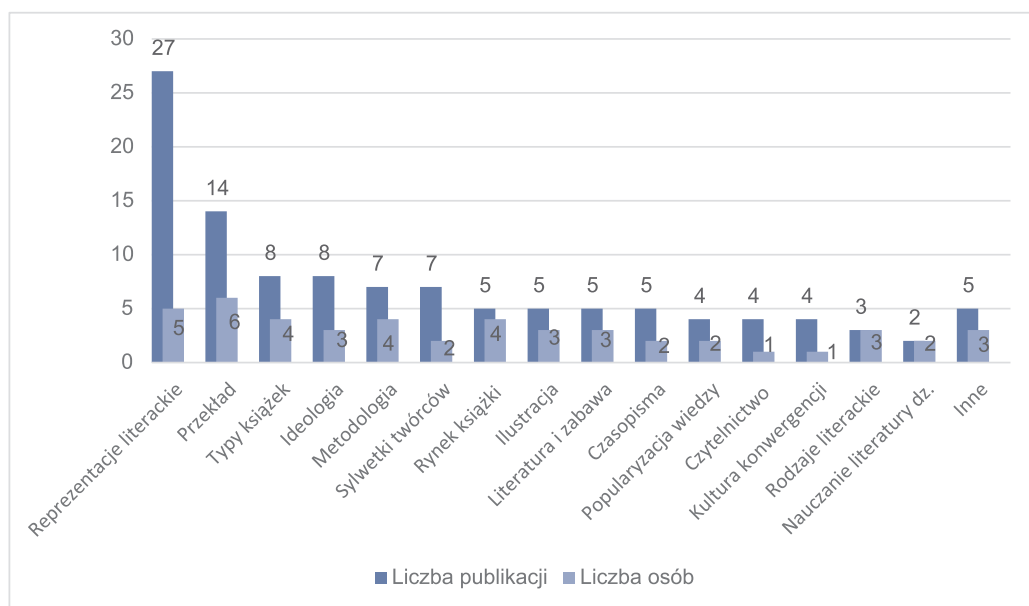
TABELA 4. Liczba monografii, rozdziałów w pracach zbiorowych, haseł encyklopedycznych i prac popularyzatorskich opublikowanych przez członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży w latach 2018–2022 w podziale na wydawców

Nazwa wydawcy	Liczba publikacji
Wydawnictwo Dwie Siostry	16
Routledge	6
Harrassowitz	5
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich	4
Palgrave Macmillan	3
TAiWPN Universitas	3
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego	3
Inne	22
Łącznie	62

Opracowanie własne.

Należą do nich m.in. publikacje poświęcone problematyce solidarności międzypokoleniowej (Deszcz-Tryhubczak), trudom dorastania i poszukiwania tożsamości płciowej, zjawiskom homofobii, mizoginii, wykorzystania seksualnego (Świetlicki), a także obrazom wojny i terroru (I i II wojny światowej, Holocaustu, wojen bałkańskich – Kalla, Kamińska-Maciąg, Ślawska, Świetlicki). Prace te wpisują się również w nurt interdyscyplinarnych studiów nad pamięcią. Szczegółowy rozkład liczby publikacji z uwzględnieniem ich tematyki i autorów przedstawiony został na wykresie 3.

Znaczna część prac sytuuje się w nurcie szeroko rozumianego przekładoznawstwa, którego celem, na równi z badaniem przekładu (rozumianego tutaj jako efekt pracy tłumacza) metodami literaturoznawczymi i językoznawczymi, jest analiza obecności (a niekiedy również braku) określonych przekładów na rynkach wydawniczych oraz identyfikacja warunkujących te fakty czynników i w konsekwencji określenie rozmiarów mającego miejsce lub nie transferu literackiego i kulturowego (Paprocka, 2018, s. 22–24). W badaniach Centrum reprezentowane są obie perspektywy, przy czym analizą obejmowane są zarówno tłumaczenia literatury dziecięcej z języka polskiego na obce (Staniów), jak i odwrotnie (z języka chorwackiego i serbskiego – Ślawska, judeo-hiszpańskiego – August-Zarębska i Paprocka, niderlandzkiego – Kalla, francuskiego – Paprocka i Wandel, włoskiego – Biernacka-Licznar oraz rosyjskiego – Kamińska-Maciąg).

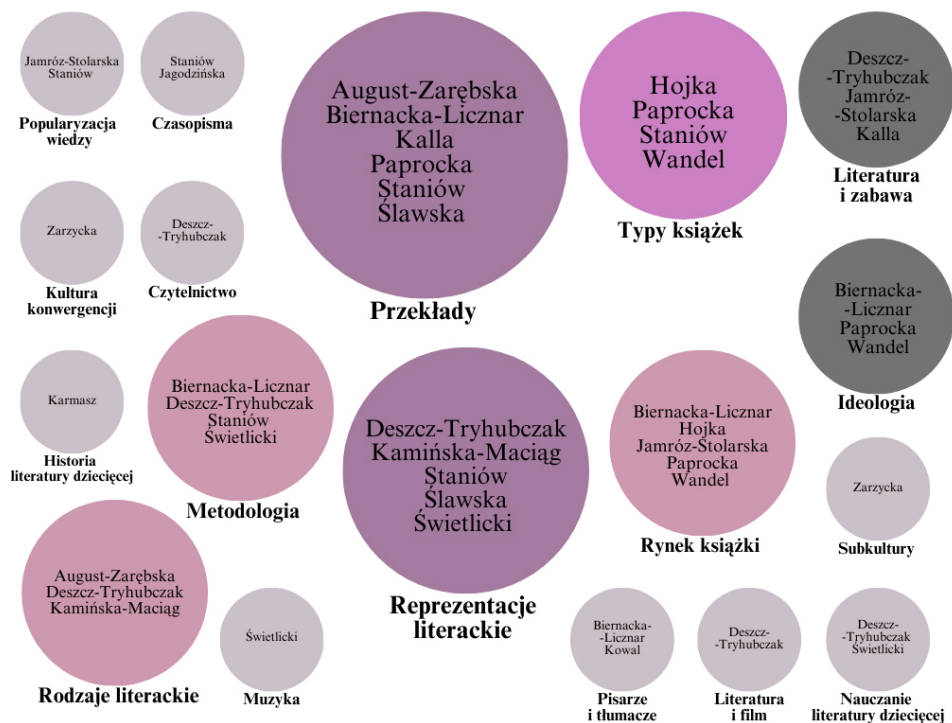
WYKRES 3. Tematyka publikacji członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży w latach 2018–2022 z uwzględnieniem liczby publikacji i ich autorów (nie wzięto pod uwagę prac popularyzatorskich, recenzji, haseł i wywiadu)

Opracowanie własne.

Liczenie reprezentowane są również badania osadzone w tradycji bibliologicznej, skupione na analizie rozwoju i recepcji określonych typów książek dla dzieci i młodzieży oraz szaty graficznej publikacji (m.in. książka popularnonaukowa i edukacyjna – Staniów, Wandel; książka kucharska – Staniów; słowniki – Hojka; ilustracja książkowa – Jamróz-Stolarska), a także różnych aspektów funkcjonowania rynku książki dla dzieci i młodzieży (np. rozwój serii wydawniczych – Hojka, Wandel; społeczna rola wydawcy – Hojka). Do tego kręgu należy też pionierska monografia *Lilipucia rewolucja* (2018) trzech członkiń CBLDM, Katarzyny Biernackiej-Licznar, Elżbiety Jamróz-Stolarskiej i Natalii Paprockiej, poświęcona działalności tzw. wydawnictw lilipucich. Autorkom udało się uchwycić fenomen tych niewielkich awangardowych oficyn i ich przemożny wpływ na postrzeganie książki dla dzieci i młodzieży oraz dalsze funkcjonowanie rynku przeznaczonych dla nich publikacji.

Oprócz powyższych kwestii w polu zainteresowań członków CBLDM znalazły też m.in. zagadnienia ideologizacji książki i literatury dziecięcej oraz młodzieżowej, związków literatury z zabawą, czasopism dla dzieci i młodzieży,

popularyzacji wiedzy, nowych mediów, a także kultury konwergencji. Szczegółową panoramę obszarów zainteresowań z uwzględnieniem nazwisk poszczególnych członków CBLDM przedstawia ilustracja 1.

ILUSTRACJA 1. Obszary badań poszczególnych członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży w latach 2018–2022

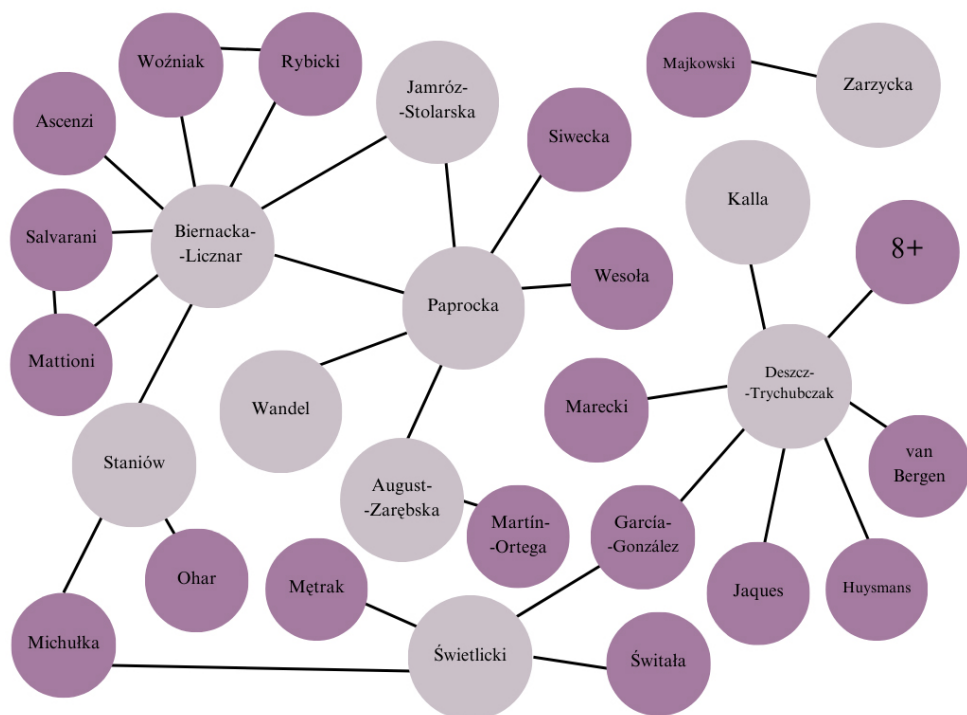
Opracowanie własne.

Współpraca krajowa i zagraniczna i upowszechnianie badań

Publikacje wieloautorskie

We współpracy z badaczami reprezentującymi zarówno Uniwersytet Wrocławski (w większości przypadków również CBLDM), jak i inne ośrodki badawcze w kraju i za granicą (szczegółowa mapa współpracy – ilustracja 2) powstało 25% publikacji członków Centrum. Współpracę w ramach CBLDM oprócz autorek wspomnianej w poprzednim podrozdziale monografii *Lilipucia rewolucja* (2018), rozwinęło ponadto pięć kolejnych osób. Najwięcej wspólnych publikacji opracowały Natalia Paprocka i Agnieszka Wandel w ramach własnego projektu badawczego

Ideologia – tabu – przekład. Książki dla dzieci i młodzieży popularyzujące wiedzę o seksualności (łącznie siedem publikacji, a kilka kolejnych jest w druku). Podstawowym założeniem badaczek jest zbadanie wpływu ideologii oraz tabu na kształt (treść i formę) książek dla dzieci i młodzieży popularyzujących wiedzę o seksualności, w korelacji z kluczową rolą przekładów w procesie różnicowania się sposobów upowszechniania wiedzy i poglądów na ten temat w Polsce.

ILUSTRACJA 2. Mapa współpracy członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży w latach 2018–2022 na podstawie publikacji wieloautorskich (nazwiska członków CBLDM są wyróżnione czarnym kolorem pisma na szarym tle)

Opracowanie własne.

Cel wspólnych publikacji Justyny Deszcz-Tryhubczak i Ireny Barbary Kalli to badanie związków pomiędzy literaturą i zabawą, relacji międzypokoleniowych oraz roli zabawy w prawidłowym rozwoju dziecka, a także powodów jej ograniczania we współczesnych społeczeństwach. Zespołowym dziełem autorek jest również redakcja dwóch tomów zbiorowych i dwóch rozdziałów poświęconych tej tematyce wydanych w prestiżowych oficynach zagranicznych: *Rulers of Literary Playgrounds: Politics of Intergenerational Play in Children's*

Literature (Routledge 2021) oraz *Children's Literature and Intergenerational Relationships. Encounters of the Playful Kind* (Palgrave Macmillan 2021).

Aktywną współpracę z badaczami spoza UW, głównie z zagranicy, prowadzi Justyna Deszcz-Tryhubczak, która opublikowała dziesięć różnych prac we współautorstwie, w różnych konfiguracjach, z czternastoma osobami, w tym przede wszystkim z Macareną Garcíą-González z Katolickiego Uniwersytetu w Chile, Mateuszem Mareckim z Uniwersytetu Jilin w Chinach oraz Zoe Jaques z Uniwersytetu w Cambridge (w tym przypadku była to redakcja książki wydanej w serii Children's Literature Association w University Press of Mississippi), a także – co warto podkreślić – dwóch publikacji z dziećmi jako współautorami. Teksty te dotyczą m.in. metodologii badań nad literaturą dla dzieci, kanonu literackiego i inicjacji czytelnicy.

Szeroką sieć współpracy rozwinęła również Katarzyna Biernacka-Licznar, publikując liczne prace m.in. w ramach kierowanego przez nią projektu *Miejsce Quo vadis? w kulturze włoskiej. Przekłady, adaptacje, kultura popularna* finansowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (decyzja nr 0136/NPRH4/H2b/83/2016). Jedną z tych prac stanowi monografia *120 lat recepcji Quo vadis Henryka Sienkiewicza we Włoszech* (2020) opracowana wspólnie z Janem Rybickim z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Moniką Woźniak z Uniwersytetu Rzymskiego „La Sapienza” (więcej na temat monografii i samego projektu zob. *Aneks 1*, poz. 7).

Projekty

W latach 2018–2022 do najważniejszych projektów realizowanych przez członków CBLDM należały granty indywidualne, a także wspomniany powyżej projekt zbiorowy *Miejsce Quo vadis? w kulturze włoskiej. Przekłady, adaptacje, kultura popularna* oraz *The International Master in Children's Literature, Media and Culture*.

Wśród grantów indywidualnych na czoło wysuwają się projekty realizowane przez Deszcz-Tryhubczak, w tym m.in. stypendium indywidualne Marii Skłodowskiej-Curie w ramach programu unijnego Horyzont 2020 – *Shaping a Preferable Future: Children's Reading, Thinking and Talking about Alternative Communities and Times*, poświęcone literaturze utopijnej dla młodych odbiorców i badaniom partycypacyjnym z dziećmi jako współbadaczami, oraz projekt *Assembling Common Worlds: An Interdisciplinary Conference on the Environment and Young People's Literature and Culture*, finansowany przez The Social Sciences and Humanities Research Council w Kanadzie i poświęcony interdyscyplinarnym badaniom nad rolą kultury dla dzieci i młodzieży w antropocenie. Liczne

projekty realizuje także Mateusz Świetlicki, stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej (projekt *The Memory of Eastern Europe in North American Diasporic Children's Literature*) i Międzynarodowej Biblioteki Młodzieżowej w Monachium (projekt: *Memory and Oblivion. Migration and Eastern European Heritage in Canadian Children's Literature*). Badacz jest ponadto współorganizatorem – wraz z Holodomor Research and Education Consortium (University of Alberta) – serii webinarium dla kanadyjskich i amerykańskich nauczycieli, w ramach których odbywają się rozmowy z autorami literatury dziecięcej i młodzieżowej, poświęcone niedawno wydanym książkom poruszającym problematykę Hołodomoru. Kalla uczestniczy z kolei w międzynarodowym projekcie *21st-Century Literature and the Holocaust: A Comparative and Multilingual Perspective*, finansowanym przez Rothschild Foundation Hanadiv Europe i poświęconym współczesnej literaturze o Holokauście adresowanej do dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Badaczka jest ponadto przewodniczącą jury flamandzkiej nagrody w dziedzinie literatury dla dzieci i młodzieży, przyznawanej przez Królewską Akademię Języka i Literatury Niderlandzkiej w Belgii.

Kilkoro członków Centrum realizuje również program *Erasmus Mundus International Master in Children's Literature, Media and Culture*, finansowany przez Unię Europejską i zaplanowany na lata 2018-2024 (nr projektu: 599059-EPP-1-2018-1-UK-EPPKA1-JMD-MOB; zob. *Aneks 1*, poz. 8). Do konsorcjum programu, oprócz UW, należą Uniwersytet w Glasgow (Wielka Brytania), Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie (Hiszpania), Uniwersytet w Tilburgu (Holandia) i Uniwersytet w Aarhus (Dania). Partnerem jest również Uniwersytet Kolumbii Brytyjskiej (Kanada), gdzie odbywają się szkoły letnie. Na UW program jest realizowany przez Instytut Filologii Angielskiej, który oferuje uczestniczącym w nim studentom kursy o następującej tematyce: (1) „Representations of Children and Childhood in Film”, (2) „Children's Film” oraz (3) „Conceptualizations of Childhood in Participatory Culture”. Zajęcia prowadzi członkowie Centrum: Justyna Deszcz-Tryhubczak (koordynatorka programu w UW), Agata Zarzycka i Mateusz Świetlicki, wspomagani przez Katarzynę Biernacką-Licznar, Elżbietę Jamróz-Stolarską, Irenę Barbarę Kallę, Natalię Lazreg i Natalię Paprocką.

Wystąpienia konferencyjne

W latach 2018–2022 dziesięcioro członków CBLDM wzięło udział w 96 konferencjach, z czego nieco ponad połowę (51) stanowiły konferencje zagraniczne⁷. Najbardziej aktywnych było dwoje anglistów – Justyna Deszcz-

---

⁷ Badanie przeprowadzone na podstawie dobrowolnych sprawozdań członków Centrum.

-Tryhubczak i Mateusz Świetlicki. Ogółem prezentowano wyniki swoich badań w 20 różnych krajach i 43 miastach (szczegółowy rozkład miejsc – zob. ilustracje 3–4).

ILUSTRACJA 3. Mapa Europy z zaznaczonymi miastami, w których w latach 2018–2022 odbywały się konferencje z czynnym udziałem członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży

Opracowanie własne.

Wśród cyklicznych konferencji poświęconych zagadnieniom książki i literatury dla dzieci i młodzieży do najczęściej wybieranych należały cykl międzynarodowych konferencji „The Child and the Book” oraz gdańskie „Ikonoteksty”. W kolejnych edycjach „The Child and the Book” wzięli udział: Elżbieta Jamróz-Stolarska (edycja pod hasłem „Beyond the Canon of Children’s Literature”; Zadar, Chorwacja 2019); Katarzyna Biernacka-Licznar, Bożena Hojka, Elżbieta Jamróz-Stolarska, Natalia Paprocka i Mateusz Świetlicki (edycja pod hasłem „Transformation and Continuity: Political and Cultural Changes in Children’s Literature from the Past Century to the Present Day”; Berlin, Niemcy 2021) oraz Justyna Deszcz-Tryhubczak (wykład plenarny), Bożena Hojka, Elżbieta

ILUSTRACJA 4. Mapa świata z zaznaczonymi miastami, w których w latach 2018–2022 odbywały się konferencje z czynnym udziałem członków Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży

Opracowanie własne.

Jamróz-Stolarska, Irena Barbara Kalla (edycja „The Role of the Child as Citizen: Constructing Childhood through Agency and Activism”; Valetta, Malta 2022). Uczestniczkami kolejnych odsłon „Ikonotekstów” były natomiast: Bożena Hojka, Elżbieta Jamróz-Stolarska, Natalia Paprocka i Agnieszka Wandel.

CBLDM zaznaczyło też swój udział w kongresie International Research Society for Children’s Literature zorganizowanym w 2021 roku w Santiago w Chile pod hasłem „Aesthetic and Pedagogic Entanglements” (trzy wystąpienia czworga członków Centrum: Biernackiej-Licznar, Deszcz-Tryhubczak, Paprockiej i Świetlickiego), a także w konferencji Children’s Literature Association pod hasłem „City in a Forest” (Atlanta, Stany Zjednoczone 2022) oraz IBBY Regional Conference w 2022 roku Nashville w Stanach Zjednoczonych (w obu konferencjach wziął udział Świetlicki). Badania członków Centrum prezentowane są również na wielu konferencjach o bardziej uniwersalnym charakterze, łączącym różne zagadnienia badawcze nauk humanistycznych i społecznych, np. w ramach I Kongresu Przekładoznawstwa Polskiego (Kraków 2022; obecne z referatami: Biernacka-Licznar, Paprocka, Staniów i Wandel), III Polskiej Konferencji Pamięćoznawczej Studia nad (post)pamięcią o/w Europie

Środkowo-Wschodniej w Toruniu w 2021 roku (Świetlicki) albo też Międzynarodowej Konferencji Naukowej z cyklu Słowiańskie Świąty Wyobraźni III „Metamorfozy” w Krakowie w 2019 roku (Ślawska).

CBLDM inicjuje oraz organizuje również własne konferencje i seminaria nie tylko na Uniwersytecie Wrocławskim (więcej zob. podrozdz. *Powstanie, misja, aktywność*), lecz także w zaprzyjaźnionych ośrodkach badawczych. W 2019 roku na Uniwersytecie w Maceracie we Włoszech staraniem Katarzyny Biernackiej-Licznar odbyło się seminarium naukowe „La letteratura per l’infanzia straniera in traduzione in Polonia tra XIX e XX secolo”, na którym swoje badania zaprezentowały, oprócz organizatorki wydarzenia, również: Elżbieta Jamróż-Stolarska, Irena Barbara Kalla i Natalia Paprocka. Z kolei w 2022 roku z inicjatywy Jamróż-Solarskiej na Uniwersytecie w Aveiro odbyło się seminarium „The Children’s Book Market in Portugal and Poland”, w którym udział wzięły osoby wymienione przy okazji seminarium w Maceracie oraz Bożena Hojka. Również w tym samym roku Deszcz-Tryhubczak, Jamróż-Stolarska i Kalla współorganizowały (we współpracy z badaczkami z Høgskulen på Vestlandet i Uniwersytetu Padewskiego) międzynarodową konferencję online „Fostering Dialogue, Teaching Children’s Literature at University”.

Podsumowanie

Zgodnie z *Regulaminem* do podstawowych zadań powołanego do życia z dniem 1 grudnia 2017 roku Centrum Badań Literatury dla dzieci i Młodzieży na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego należą: (1) wspomaganie indywidualnej i zespołowej działalności naukowej członków i współpracowników Centrum w zakresie badań literatury dla dzieci i młodzieży, (2) organizacja wydarzeń naukowych poświęconych literaturze dla dzieci i młodzieży, (3) współpraca z jednostkami badawczymi o podobnym profilu, z instytucjami kultury oraz ze szkołami w kraju i za granicą oraz (4) upowszechnianie wiedzy o literaturze dla dzieci i młodzieży (zob. *Aneks 1*, poz. 4).

Zadania te są realizowane na wielu poziomach, począwszy od intensywnej aktywności publikacyjnej i konferencyjnej po różnorodne inicjatywy, takie jak m.in. organizacja wykładów online badaczy reprezentujących wiodące ośrodki naukowe w Polsce i na świecie czy inicjowanie seminariów oraz konferencji naukowych zarówno na macierzystym Uniwersytecie, jak i w zaprzyjaźnionych ośrodkach badawczych. Specyfiką wrocławskich badań literatury dla dzieci i młodzieży prowadzonych w CBLDM jest przede wszystkim uczestnictwo w różnorodnych sieciach badawczych i współpraca na różnych szczeblach

(w ramach samego Centrum, a także międzyinstytucjonalna i ponadnarodowa) oraz wysokie umiędzynarodowienie badań. Efektem tych działań jest szereg publikacji wieloautorskich wydanych w prestiżowych czasopismach lub monografiach opublikowanych przez renomowanych wydawców, udział w licznych konferencjach organizowanych w wielu miejscach w Polsce i na świecie, a także realizacja międzynarodowych projektów.

Zainteresowania naukowe członków wrocławskiego CBLDM odzwierciedlają światowe trendy i wpisują się nurt współczesnych badań w duchu studiów nad dzieciństwem Są to zatem prace poświęcone artystycznym wyobrażeniom czy interpretacjom zjawisk i wydarzeń, przekładom literatury dla dzieci i młodzieży oraz ich obecności na rynkach wydawniczych i w świadomości ich odbiorców, roli i edytorstwu książki czy szerzej, publikacji dla młodych czytelników, a także ideologizacji książki i literatury dla dzieci i młodzieży, związków tej literatury z innymi mediami oraz folklorem i dziecięcą podkulturą, popularyzacji wiedzy i kultury konwergencji.

Wszystko to sprawia, że pomimo krótkiego okresu funkcjonowania wrocławskie Centrum z pewnością można uznać za liczący się ośrodek na mapie współczesnych badań literatury, a także szerzej – kultury, dla dzieci i młodzieży. Perspektywa rozwoju CBLDM obejmuje wzmacnianie jego potencjału poprzez nowe działania popularyzatorskie, kształcenie młodej kadry, uczestnictwo w międzynarodowych projektach oraz rozwijanie niezagospodarowanych dotąd obszarów badawczych, do których należą m.in. zagadnienia podejmowane przez kolejne członkinie Centrum: literaturoznawczynię Dorotę Żygadło-Czopnik (recepja czeskiej literatury dziecięcej w Polsce) oraz doktorantki w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach: Natalię Lazreg (multimodalność a przekład dla dzieci i młodzieży) i Milenę Osowską (komiks w Internecie – produkcja, dystrybucja, recepcja).

Bibliografia

- Frycie, S. (2007). Nauka o literaturze dla dzieci i młodzieży. W: S. Frycie, M. Ziółkowska-Sobecka, W. Bojda (red.), *Leksykon literatury dla dzieci i młodzieży* (s. 498–514). Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie.
- Heska-Kwaśniewicz, K. (2009). Współcześni badacze literatury dla dzieci i młodzieży. W: K. Heska-Kwaśniewicz (red.), *Literatura dla dzieci i młodzieży (po roku 1980)*. T. 2 (s. 119–124). Wydawnictwo UŚ.
- Paprocka, N. (2018). *Sto lat przekładów dla dzieci i młodzieży w Polsce. Francuska literatura dla młodych czytelników, jej polscy wydawcy i ich strategie (1918–2014)*. TAIWPN Universitas.

- Sadzikowska, L. (2017). Mapa współczesnych badań nad książką dziecięcą-młodzieżową. W: K. Tałuc (red.), *Literatura dla dzieci i młodzieży*. T. 5 (s. 360–378). Wydawnictwo UŚ.
- Skalska-Zlat, M. (2017). Bibliometria. W: A. Żbikowska-Migoń, M. Skalska-Zlat (red.), *Encyklopedia książki*. T. 1. (s. 258–259). Wydawnictwo UW.
- Waksmund, R. (1979). Jerzy Cieślowski. *Biuletyn Polonistyczny*, 22(1), 118–121.

Aneks 1. Podstawowe źródła dotyczące działalności Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży

1. *Bibliografia publikacji pracowników i doktorantów Uniwersytetu Wrocławskiego*. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <https://luna.bu.uni.wroc.pl/publikacje/Browse.php>.
2. Głowacka, K. (2021). Co czytać z najmłodszymi? Wywiad z Mateuszem Świetlickim. *Radio Tok FM*. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <https://audycje.tokfm.pl/podcast/106666,Co-czytac-z-najmlodszymi>.
3. Kanał Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży na platformie YouTube. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <https://www.youtube.com/channel/UCt8yOmcS8MhzMEvfwfiGFwA>.
4. *Regulamin Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego*. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <http://www.cbldm.uni.wroc.pl/regulamin/>.
5. Strona Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży. Pobrane 8 czerwca 2023 z <http://www.cbldm.uni.wroc.pl/>.
6. Strona Pracowni Literatury oraz Kultury Dziecięcej i Młodzieżowej. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <https://cyplc.wordpress.com/>.
7. Strona projektu *Miejsce Quo vadis? w kulturze włoskiej. Przekłady, adaptacje, kultura popularna*. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <http://www.quovadisitaly.uni.wroc.pl/pl>.
8. Strona programu Erasmus Mundus International Master in Children's Literature, Media and Culture. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <https://www.gla.ac.uk/postgraduate/erasmusmundus/clmc/>.
9. Suchecka, J. (2021). Kto się rumieni: rodzic czy dziecko? Rysujemy seks. *Magazyn TVN24*. Pobrane 8 czerwca 2023 z: <https://tvn24.pl/premium/edukacja-seksualna-jak-narysowac-seks-5205215?fbclid=IwAR0QyrrpDsAebeZnWYy9YSE3u-zW0fYtF8daUhuGUn3nAflG133hNqU57jLeY>.

Aneks 2. Aktualny skład zespołu Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży przy Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego (stan na 20.06.2023)

Rada Programowa CBLDM w kadencji 2020–2024

- dr hab. Irena Barbara Kalla, prof. UWr – koordynatorka CBLDM
- dr hab. Katarzyna Biernacka-Licznar, prof. UWr
- dr hab. Justyna Deszcz-Tryhubczak, prof. UWr
- dr Elżbieta Jamróz-Stolarska
- dr hab. Natalia Paprocka, prof. UWr
- prof. dr hab. Bogumiła Staniów
- dr Mateusz Świetlicki
- dr hab. Agnieszka Wandel, prof. UWr
- dr hab. Agata Zarzycka

Pozostali członkowie

- dr Agnieszka August-Zarębska
- dr Bożena Hojka
- dr hab. Agnieszka Jagodzińska
- dr Sylwia Kamińska-Maciąg
- mgr Joanna Karmasz
- dr hab. Grzegorz Kowal, prof. UWr
- mgr Natalia Lazreg
- mgr Milena Osowska
- dr Magdalena Ślawska
- dr Dorota Żygadło-Czopnik

Współpracownicy

- dr Ewa Nicewicz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
- Dalia Żminkowska (Uniwersytet Wrocławski, Biblioteka Austriacka)

Aneks 3. Skład Rady Naukowej Centrum Badań Literatury dla Dzieci i Młodzieży przy Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego w kadencji 2020–2024

- prof. Marina Balina (Uniwersytet Wesleya w Illinois, USA)
- dr Marnie Campagnaro (Uniwersytet Padewski, Włochy)
- prof. dr hab. Magdalena Jonca (Uniwersytet Wrocławski)
- prof. Bettina Kümmerling-Meibauer (Uniwersytet Eberharda Karola w Tybindze, Niemcy)
- prof. dr hab. Jolanta Ługowska (Uniwersytet Wrocławski)
- dr hab. Dorota Michułka, prof. UWrocław (Uniwersytet Wrocławski)
- prof. Emilia Ohar (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie, Ukraina)
- prof. Marek Oziewicz (Uniwersytet Minnesoty, USA)
- dr hab. prof. UAM Eliza Pieciul-Karmińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- prof. Ana Margarida Ramos (Uniwersytet w Aveiro, Portugalia)
- prof. Kimberley Reynolds (Uniwersytet w Newcastle, Wielka Brytania)
- prof. dr hab. Ryszard Waksmund (Uniwersytet Wrocławski)
- prof. Lies Wesseling (Uniwersytet w Maastricht, Holandia)
- dr Anita Wincencjusz-Patyna (Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu)
- prof. Monika Woźniak (Uniwersytet Rzymski „La Sapienza”, Włochy)
- prof. em. Junko Yokota (Narodowy Uniwersytet Louisa w Wheeling, USA)